

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

zo 7. decembra 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Životné prostredie — Smernica 2000/60/ES — Rámec pre politiku Únie v oblasti vodného hospodárstva — Úhrada nákladov za vodohospodárske služby — Výpočet sumy na úhradu pre spotrebiteľa — Premennivá zložka viazaná na skutočnú spotrebu a fixná zložka nezávislá od tejto spotreby“

Vo veci C-686/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Općinski sud u Velikoj Gorici (Mestský súd Veľká Gorica, Chorvátsko) z 10. decembra 2015 a doručený Súdnemu dvoru 18. decembra 2015, ktorý súvisí s konaním:

Vodoopskrba i odvodnja d.o.o.

proti

Željke Klafurićovej,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: sudcovia J.-C. Bonichot (spravodajca), vykonávajúci funkciu predsedu šiestej komory, A. Arabadžiev a C. G. Fernlund,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Vodoopskrba i odvodnja d.o.o., v zastúpení: D. Crnković, avocat,
- chorvátska vláda, v zastúpení: A. Metelko-Zgombić, splnomocnená zástupkyňa,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci F. Varrone, avvocato dello Stato,
- Európska komisia, v zastúpení: E. Manhaeve a M. Mataija, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: chorvátčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 2000, s. 1; Mim. vyd. 15/005, s. 275).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. a pani Željkom Klafurićovou, a to vo veci odmietnutia poslednej menovanej uhradiť pevnú zložku započítanú v cene za jej spotrebu vody.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenia 1, 11, 19 a 38 smernice 2000/60 stanovujú:

„(1) Voda nie je komerčný výrobok ako iné výrobky ale skôr dedičstvo, ktoré treba chrániť, brániť a nakladať s ním ako takým.

...

(11) V súlade s článkom 174 zmluvy má politika spoločenstva týkajúca sa životného prostredia prispievať k presadzovaniu cieľov zachovania, ochrany a zvyšovania kvality životného prostredia pri rozvážnom a racionálnom využívaní prírodných zdrojov a má byť založená na princípoch predchádzania dôsledkom a na princípoch realizácie preventívnych opatrení, nápravy poškodenia životného prostredia predovšetkým pri jeho zdroji a že znečisťovateľ platí.

...

(19) Táto smernica sa zameriava na zachovávanie a zlepšovanie vodného prostredia v spoločenstve. Tento účel sa v prvom rade týka kvality príslušných vôd. Regulácia množstva je pomocným prvkom pri zabezpečovaní dobrej kvality vody a preto treba prijať aj opatrenia týkajúce sa množstva vôd, slúžiace cieľu zabezpečenia dobrej kvality vôd.

...

(38) Používanie ekonomických nástrojov členskými štátmi môže byť vhodné ako súčasť programu opatrení. Mal by sa zohľadňovať princíp návratnosti [mala by sa zohľadňovať zásada úhrady – *neoficiálny preklad*] nákladov na vodohospodárske služby vrátane environmentálnych nákladov a nákladov na zdroje spojené [spojených – *neoficiálny preklad*] s poškodením alebo negatívnym dopadom na vodné prostredie najmä v súlade s princípom [so zásadou – *neoficiálny preklad*] „znečisťovateľ platí“. Na tento účel bude potrebná ekonomická analýza vodohospodárskych služieb založená na dlhodobých prognózach dodávky a potreby vody v celom správnom území povodia.

...“

4 Podľa článku 2 smernice 2000/60 s názvom „Definície“:

„Na účely tejto smernice sa prijímajú nasledujúce definície:

...

38. ‚Vodohospodárske služby‘ znamenajú všetky služby, ktoré poskytujú domácnostiam, verejným inštitúciám alebo pre akúkoľvek hospodársku činnosť:

- a) odber, vzdúvanie, akumuláciu, úpravu a distribúciu povrchovej alebo podzemnej vody,
- b) zariadenia na odvádzanie odpadovej vody a jej čistenie, s následným vypúšťaním do povrchovej vody.

39. ‚Využívanie vody‘ znamená vodohospodárske služby spolu s akoukoľvek inou činnosťou určenou podľa článku 5 a prílohy II, ktorá má významný dopad na stav vôd.

Tento pojem platí pre účely článku 1 a pre ekonomickú analýzu spracovanú podľa článku 5 a prílohy III, písm. b).

...“

5 Článok 9 smernice 2000/60 s názvom „Úhrada nákladov za vodohospodárske služby“ stanovuje:

„1. Členské štáty zohľadnia princíp úhrady nákladov za vodohospodárske služby vrátane nákladov na ochranu životného prostredia a na zdroje [zásadu úhrady nákladov za vodohospodárske služby vrátane environmentálnych nákladov a nákladov na zdroje – *neoficiálny preklad*], majú na zreteli ekonomickú analýzu vykonanú v súlade s prílohou III a najmä v súlade s princípom [so zásadou – *neoficiálny preklad*] ‚znečisťovateľ platí‘.

Do roku 2010 členské štáty zabezpečia

- aby cenová politika v oblasti vôd dostatočne motivovala užívateľov k efektívnemu využívaniu vodných zdrojov, čím prispejú k dosiahnutiu environmentálnych cieľov tejto smernice,
- primeraný príspevok rozličných spôsobov využívania vody k úhrade nákladov za vodohospodárske služby rozčlenený aspoň na priemysel, domácnosti a poľnohospodárstvo, vychádzajúci z ekonomickej analýzy uskutočnenej podľa prílohy III so zohľadnením princípu [zásady – *neoficiálny preklad*] ‚znečisťovateľ platí‘.

Členské štáty môžu pritom prihliadať na sociálne, environmentálne a ekonomické dôsledky tejto úhrady, ako aj geografické a klimatické podmienky ovplyvneného regiónu alebo regiónov.

2. Členské štáty budú v plánoch vodohospodárskeho manažmentu povodia informovať o plánovaných opatreniach na vykonávanie ustanovení odseku 1, ktoré majú prispieť k dosiahnutiu environmentálnych cieľov tejto smernice a o príspevku rozličných spôsobov využívania vody k úhrade nákladov za vodohospodárske služby.

3. Žiadne ustanovenie tohoto článku nesmie brániť financovaniu jednotlivých preventívnych alebo nápravných opatrení na dosiahnutie cieľov tejto smernice.

4. Členské štáty neporušia túto smernicu, ak sa v súlade so zavedenou praxou rozhodnú pre tento účel nepoužiť ustanovenia druhej vety odseku 1 a príslušné ustanovenia odseku 2 pre určitý spôsob využívania vody, ak to neohrozuje účely a dosiahnutie cieľov tejto smernice. Členské štáty budú v plánoch vodohospodárskeho manažmentu povodia informovať o dôvodoch neuplatnenia plného znenia druhej vety odseku 1.“

6 Príloha III smernice 2000/60 s názvom „Ekonomická analýza“ znie takto:

„Ekonomická analýza bude (so zreteľom na náklady spojené so zberom príslušných údajov) obsahovať dostatočne podrobné informácie na to, aby sa:

a) spracovali príslušné výpočty potrebné na zohľadnenie princípu návratnosti [zásady úhrady – *neoficiálny preklad*] nákladov za vodohospodárske služby podľa článku 9 pri zohľadnení dlhodobých prognóz dodávky a spotreby vody v správnom území povodia a tam, kde je to potrebné:

— odhady objemu, cien a nákladov spojených s vodohospodárskymi službami, a

— odhady príslušných investícií, vrátane prognóz takýchto investícií;

b) posúdila nákladovo najefektívnejšia kombinácia opatrení týkajúcich sa využívania vody, ktoré majú byť zahrnuté do programu opatrení podľa článku 11 na základe odhadov potenciálnych nákladov na takéto opatrenia.“

Chorvátske právo

ZOV

7 Podľa § 197 ods. 5 Zakon o vodama (zákon o vodách) (*Narodne novine*, č. 153/09, 63/11, 130/11, 56/13 a 14/14; ďalej len „ZOV“):

„Ceny za vodohospodárske služby sa stanovujú v súlade so zásadou celkovej úhrady nákladov, ako ju definuje zákon o financovaní vodného hospodárstva, so zásadou sociálnej prijateľnosti cien vody a zásadou ochrany pred monopolmi.

...“

8 Podľa ustanovení § 205 ods. 1a 2 ZOV:

„Finančné zdroje potrebné na prevádzku verejných služieb dodávky vody a verejných kanalizačných služieb sú zabezpečované prostredníctvom ceny za vodohospodárske služby.

Cena za vodohospodárske služby predstavuje príjem poskytovateľa vodohospodárskych služieb a povinnosť jej úhrady má vlastník alebo iný oprávnený držiteľ nehnuteľnosti, v ktorej je služba užívaná (užívateľ).

...“

9 V § 206 ods. 1, 2 a 7 ZOV sa uvádza:

„Suma ceny za vodohospodárske služby sa stanovuje rozhodnutím poskytovateľa vodohospodárskych služieb v súčinnosti s územnou samosprávou.

Cena za vodohospodárske služby nemôže byť nižšia ako cena určená podľa kritérií stanovených v odseku 7 tohto paragrafu.

...

Vláda Chorvátskej republiky na základe návrhu Rady pre vodohospodárske služby stanoví nariadením kritériá pre výpočet minimálnej základnej ceny za vodohospodárske služby a druhy nákladov, ktoré cena za tieto služby pokrýva. Nariadením sa stanoví aj minimálne množstvo vody potrebné na uspokojenie potrieb domácnosti.

...“

Nariadenie o výpočte minimálnej základnej ceny za vodohospodárske služby a o druhoch nákladov, ktoré cena za tieto služby pokrýva

- 10 Uredba o najnižoj osnovej cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (nariadenie o výpočte minimálnej základnej ceny za vodohospodárske služby a o druhoch nákladov, ktoré cena za tieto služby pokrýva) zo 16. septembra 2010 (*Narodne novine*, č. 112/10) vo svojom § 6 stanovuje, že minimálna základná cena za vodohospodárske služby sa skladá z premenlivej zložky a z pevnej zložky týkajúcej sa pripojenia nehnuteľností ku komunálnym zariadeniam zásobovania vodou, čo zahŕňa náklady súvisiace s odpisom na vodomeroch, so spracovaním zistených údajov, s kalibráciou a údržbou vodomeroch, s priebežnou a dlhodobou údržbou pripojenia nehnuteľností na tieto komunálne zariadenia, s pravidelnou kontrolou fungovania uvedených komunálnych zariadení, ako aj s analýzou a udržiavaním nezávadnosti pitnej vody.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 11 Vodoopskrba i odvodnja je poskytovateľom komunálnych služieb dodávky vody na území viacerých miest v Chorvátsku, osobitne v Záhrebe.
- 12 Pred vnútroštátnym súdom iniciovala Vodoopskrba i odvodnja konanie proti pani Klafurićovej z dôvodu neuhradenia časti súm fakturovaných za vodohospodárske služby za obdobie od decembra 2013 do júna 2014.
- 13 Pani Klafurićová spochybňuje povinnosť uhradiť pevnú zložku ceny za vodohospodárske služby, ktorá sa vypočítava nezávisle od skutočnej spotreby vody.
- 14 Vnútroštátny súd zastáva názor, že spotrebiteľ je povinný platiť len za svoju spotrebu vody podľa toho, čo uvádza jeho vodomer, a čo zodpovedá premenlivej zložke na jeho faktúre. Podľa vnútroštátneho súdu uplatniteľná vnútroštátna právna úprava „nebola zosúladená“ so smernicou 2000/60, pokiaľ ide o určovanie ceny a spôsoby uhrádzania platieb za vodu.
- 15 Za týchto podmienok Općinski sud u Velikoj Gorici (Mestský súd Veľká Gorica, Chorvátsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:
- „1. Ako sa podľa práva Európskej únie stanovuje cena dodanej vody, ktorá sa fakturuje na jednotlivé byty v obytnom dome alebo na jednotlivé rodinné domy?
2. Platia občania Európskej únie spotrebu vody tak, že platia len za skutočnú spotrebu odpočítanú z vodomera alebo platia aj iné položky, resp. poplatky?“

O prejudiciálnych otázkach

- 16 Na úvod treba pripomenúť, že v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom zavedeného článkom 267 ZFEÚ prináleží Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť prejednávany spor. V tomto smere Súdnemu dvoru prípadne prináleží právo preformulovať otázky, ktoré sú mu predložené. V tejto súvislosti môže Súdny

dvor zo všetkých informácií, ktoré poskytol tento súd, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, vybrať tie právne ustanovenia Únie, ktoré si so zreteľom na predmet sporu vyžadujú výklad (pozri najmä rozsudok zo 14. apríla 2016, Cervati a Malvi, C-131/14, EU:C:2016:255, bod 26).

- 17 V prejednávanej veci sa vnútroštátny súd vzhľadom na odôvodnenie svojho rozhodnutia svojimi dvoma otázkami, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, v zásade pýta, či sa má smernica 2000/60 vykladať v tom zmysle, že jej odporuje vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje, že cena za vodohospodárske služby, ktorá je fakturovaná spotrebiteľovi, zahŕňa nielen premenlivú zložku, vypočítanú podľa objemu vody, ktorý dotknutá osoba skutočne spotrebovala, ale rovnako tak aj pevnú zložku, ktorá zodpovedá nákladom pripojenia nehnuteľností k zariadeniam dodávky vody a nákladom spojeným s ich údržbou, s odpisom na vodomeroch, so spracovaním zistených údajov, s kalibráciou a údržbou vodomeroch, ako aj s analýzou a udržiavaním nezávadnosti pitnej vody.
- 18 Ako už Súdny dvor pripomenul, smernica 2000/60 je rámcová smernica prijatá na základe článku 175 ods. 1 ES (teraz článok 192 ZFEÚ). Stanovuje spoločné zásady a globálny rámec činnosti na ochranu vôd a zabezpečuje koordináciu, integráciu a v dlhodobejšej perspektíve aj rozvoj všeobecných zásad a štruktúr ochrany a trvalo udržateľného využívania vôd v Európskej únii. Spoločné zásady a globálny rámec činnosti, ktoré prijíma, musia byť neskôr rozvinuté členskými štátmi, ktoré musia prijať sériu osobitných opatrení v súlade s lehotami stanovenými touto smernicou. Tá však nesmeruje k úplnej harmonizácii právnych predpisov členských štátov v oblasti vôd (pozri najmä rozsudky z 30. novembra 2006, Komisia/Luxembursko, C-32/05, EU:C:2006:749, bod 41, a z 11. septembra 2014, Komisia/Nemecko, C-525/12, EU:C:2014:2202, bod 50).
- 19 Ako vyplýva z odôvodnenia 19 smernice 2000/60, táto smernica sa zameriava na zachovávanie a zlepšovanie vodného prostredia v Únii. Tento účel sa v prvom rade týka kvality príslušných vôd. Regulácia množstva je pomocným prvkom pri zabezpečovaní dobrej kvality vody, a preto treba prijať aj opatrenia týkajúce sa množstva vôd, slúžiace cieľu zabezpečenia dobrej kvality vôd.
- 20 V tomto kontexte vyplýva zo znenia článku 9 smernice 2000/60, že členské štáty zohľadnia zásadu úhrady nákladov za vodohospodárske služby vrátane environmentálnych nákladov a nákladov na zdroje, majú na zreteli ekonomickú analýzu vykonanú v súlade s prílohou III tejto smernice a najmä v súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“. Členské štáty musia dbať na to, aby cenová politika v oblasti vôd dostatočne motivovala užívateľov k efektívnemu využívaniu zdrojov, aby tak prispeli k dosiahnutiu environmentálnych cieľov stanovených smernicou 2000/60.
- 21 Členské štáty teda majú vlastnú mieru úvahy, pokiaľ ide o prostriedky, ktoré umožnia dosiahnuť cieľ dostatočnej motivácie užívateľov k efektívnemu využívaniu zdrojov. V tomto kontexte nemožno spochybníť, že stanovenie ceny za vodohospodárske služby na základe objemu skutočnej spotreby vody predstavuje jeden z prostriedkov, ktorý môže spotrebiteľov motivovať k efektívnemu využívaniu zdrojov.
- 22 Na to, aby naplnili povinnosť úhrady nákladov za vodohospodárske služby vyplývajúcu z práva Únie, majú členské štáty možnosť prijať iné spôsoby tvorby cien, ktoré umožnia najmä pokryť náklady, ktoré znášajú vodohospodárske podniky, na to, aby bola voda dodávaná spotrebiteľom v dostatočnom množstve a kvalite, nezávisle od skutočnej spotreby spotrebiteľov.
- 23 V rozsahu, v akom členské štáty dodržia povinnosť úhrady nákladov za vodohospodárske služby, vrátane environmentálnych nákladov a nákladov na zdroje, ako bola pripomenutá v bode 20 tohto rozsudku, si totiž môžu medzi rôznymi spôsobmi tvorby cien zvoliť také, ktoré najlepšie zodpovedajú ich vlastnej situácii v rámci možnosti voľnej úvahy, ktorú im ponecháva smernica 2000/60, pričom uvedená smernica im neukladá žiaden presný spôsob tvorby cien.

- 24 V tejto súvislosti ani z článku 9 smernice 2000/60, ani zo žiadneho iného ustanovenia uvedenej smernice nevyplýva, že by normotvorca Únie chcel zabrániť tomu, aby členské štáty prijali takú politiku cien za vodu, ktorá by vychádzala z fakturovanej ceny za vodu pre spotrebiteľov zahŕňajúcej premenlivú zložku spojenú so skutočnou spotrebou vody a pevnú zložku, ktorá so skutočnou spotrebou vody spojená nie je.
- 25 Okrem toho z preskúmania viacerých vnútroštátnych právnych úprav vyplýva, ako uvádza aj Komisia, ktorá v tejto súvislosti odkazuje na svoje oznámenie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru z 26. júla 2000, nazvané „Tvorba cien a udržateľný manažment vodných zdrojov“ [*neoficiálny preklad*] [KOM(2000) 477 v konečnom znení], a na technickú správu Európskej environmentálnej agentúry (EEA 16/2013), nazvanú „Hodnotenie úhrady nákladov prostredníctvom stanovovania cien vody“ [*neoficiálny preklad*], že v členských štátoch je bežnou praxou, že cena za vodohospodárske služby sa skladá z pevnej zložky a z premenlivej zložky.
- 26 V tejto súvislosti z relevantných ustanovení vnútroštátnej úpravy vo veci samej vyplýva, že táto právna úprava zohľadňuje zásadu celkovej úhrady nákladov za služby súvisiace s dostupnosťou a ochranou vôd, ako aj s výstavbou, riadením a údržbou zariadení na dodávku vody. Tieto právne ustanovenia predpokladajú najmä to, že pevná zložka ceny za služby spojené s využívaním vody má najmä pokrývať náklady spojené s údržbou komunálnych zariadení zásobovania vodou, ako aj s analýzou a udržiavaním nezávadnosti pitnej vody.
- 27 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné na položené otázky odpovedať tak že smernica 2000/60 sa má vykladať v tom zmysle, že jej neodporuje vnútroštátna právna úprava ako vo veci samej, ktorá stanovuje, že cena za vodohospodárske služby, ktorá je fakturovaná spotrebiteľovi, zahŕňa nielen premenlivú zložku, vypočítanú podľa objemu vody, ktorý dotknutá osoba skutočne spotrebovala, ale rovnako tak aj pevnú zložku, ktorá nie je na tomto objeme závislá.

O trovách

- 28 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva, sa má vykladať v tom zmysle, že jej neodporuje vnútroštátna právna úprava ako vo veci samej, ktorá stanovuje, že cena za vodohospodárske služby, ktorá je fakturovaná spotrebiteľovi, zahŕňa nielen premenlivú zložku, vypočítanú podľa objemu vody, ktorý dotknutá osoba skutočne spotrebovala, ale rovnako tak aj pevnú zložku, ktorá nie je na tomto objeme závislá.

Podpisy